

Syd-Vietnam er blitt en frihetens utpost i Asia. Norsk-Vietnamesisk Forbund støtter Syd-Vietnam's legale regjering og de allierte nasjoners arbeide for landets demokrati og gjenoppbygning

16. JANUAR, 1973

MENINGSMÅLINGER VISER MASSIV SYMPATI FOR

SYD-VIETNAM side 2

VIETNAM FÅR EN "KOREA-LØSNING" " 3

GENEVE-AVTALEN AV 1954:

GJENNOMGÅELSE OG KOMMENTARER " 3 - 8

MEDLEMSSKAP I FORBUNDET KOSTER KR. 10,- PR ÅR.

GALLUP + GALLUP + GALLUP + GALLUP + GALLUP + GALLUP + GALLUP +

MENINGSMÅLING:

MASSIV SYMPATI FOR SYD-VIETNAM

DEN NORSKE BEFOLKNING INNTAR EN KLAR HOLDNING TIL STØTTE FOR SYD-VIETNAM. DETTE BLE BEKREFTET I EN MENINGSMÅLING OFFENTLIG-GJORT AV NORSK GALLUP A/S, DEN 23. DESEMBER 1972:

HELE 58 PROSENT MENTE AT SYD-VIETNAMS BEFOLKNING ØNSKET FORTSATT UAVHENGIGHET AV HANOI, MENS BARE 16 PROSENT STØTTET FNL'S SYNSPUNKTER.

VIDERE TRODDE BARE EN PROSENT AT SYD-VIETNAM VILLE FORSØKE Å BESETTE NORD, MENS HELE 39 PROSENT MENTE NORD VILLE ANGRIPE SYD, DERSOM USA'S TROPPER TRAKK SEG HELT UT. DETTE VISER KLART AT NORDMENN ER KLAR OVER HANOI'S AGGRESIVE HENSIKTER.

SLIK BLE FØLGENDE SPØRSMÅL STILT:

"Mener De at flertallet i Syd-Vietnam ønsker en sammenslutning med Nord-Vietnam, eller at Syd-Vietnam opprettholdes som egen stat?"

SAMMENSLUTNING	:	.	.	.	16 prosent,
EGEN STAT	:	.	.	.	58 prosent,
VET IKKE	:	.	.	.	26 prosent, - tils. 100 prosent.

DETTE FORDELTE SEG SLIK PÅ PARTISYMPATI, BLANT DEM SOM BLE SPURT:

	DNA	H	Kr.F	S	SF	V	
Sammenslutn.	17	9	13	12	43	19	prosent
Egen stat	59	74	60	55	43	61	prosent
Vet ikke	24	17	27	33	14	20	prosent
S U M	100	100	100	100	100	100	prosent

DETTE VISER AT IKKE EN GANG BLANT SF'S VELGERE ER DET FLERTALL FOR FNL'S POLITIKK! DETTE VISER VIDERE AT AV PARTIENE PÅ STORTINGET ER DET BARE HØYRE SOM HAR VÆRT POLITISK PÅ LINJE MED FOLKEMENINGEN.

SAMTLIGE MENINGSMÅLINGER FORETATT I NORGE, VISER STØTTE TIL SYD-VIETNAM: FORRIGE GANG - FØR STORTINGETS ANERKJENNELSE AV HANOI - VISTE EN MENINGSMÅLING, PUBLISERT 17. JULI 1971, AT 45 PROSENT VAR IMOT SLIK ANERKJENNELSE, MENS BARE 38 PROSENT STØTTET DEN.

VIETNAM FÅR EN "KOREA-LØSNING"

=====

I skrivende stund - 16. januar - er det ennå ikke undertegnet noen avtale om våpenhvile, men vi skrev allerede i forrige utgave (nr. 7, 1972) at "vår antagelse i denne sak er at en avtale om våpenhvile først vil bli undertegnet tidligst januar 1973, men da på et sterkere og varig grunnlag".

Dette ser nu ut til å skje - Vietnam går mot en ny stadfestelse av delingen i 2 soner, som det første skritt på veien mot en fredelig fremtidig gjenforening. Etter endel år i en slik situasjon er det vårt håp at positive kontakter kan utvikles mellom landsdelene i likhet med hva som i dag skjer i Korea og Tyskland. Men, dessverre, de to partenes bitterhet er større overfor hverandre i Vietnam enn hva den noen gang var, i Tyskland og Korea. Vi må derfor avfinne oss med det faktum at det vil kreves en ennå lengre "modningsprosess" før det kan bli snakk om fredelig gjenforening av Nord - og Syd-Vietnam.

Med henblikk på den kommende avtale, må det understrekes at det eneste Syd-Vietnam forlanger, er en løsning som ikke gir landet dårligere fremtidsutsikter enn det Geneve-avtalen i 1954 stadfestet. I og med at Syd-Vietnam ikke har fremsatt noen som helst krav av territorial eller politisk art overfor Nord-Vietnam, er Nord-Vietnam garantert en fredsløsning som må gi landet øket innflytelse i Syd, i forhold til i 1954, avhengig av kompromissets størrelse. Ethvert kompromiss i Paris skjer KUN på bekostning av Syd-Vietnam. Det er beklagelig at Parisforhandlingene overhodet ikke drøfter forhold i Nord-Vietnam, når hensikten er en gjenforening av begge lands deler.

GENEVE - AVTALEN AV 1954

=====

Geneve-avtalen var et forsøk på å bilegge en strid som hadde pågått mer eller mindre siden den annen verdenskrig. Idag vet vi at forsøket ikke lyktes. Er det da fornuftig å vende tilbake til det mislykkede botemiddel? Vil ikke en ny "Geneve-avtale" føre til, eller risikere å føre til, de samme konsekvenser?

Av og til får man inntrykk av at avtalen selv ikke er kjent nok blant alle dem som deltar aktivt og engasjert i Vietnam-debatten. Denne uvitenheten, eller skal vi si usikkerheten, gir radikalerne forholdsvis lett spillerom. HVA STÅR EENTLIG i Geneve-avtalen, og hva er bakgrunnen for den? Hvordan bør den tolkes?

Først og fremst inneholder avtalen en ERKLÆRING, bestående av 13 ARTIKLER. Derest tre OVERENSKOMSTER som skulle regulere "fiendtlighetenes opphør" i Kambodsja (33 artikler), Laos (41 artikler) og Vietnam (47 artikler).

NI STATER tok del i Geneve-konferansen: Kambodsja, Vietnams Demokratiske Republikk (Nord-Vietnam), Laos, Frankrike, Folkerepublikken China, Sovjet-Unionen, Storbritannia, Republikken Vietnam (Syd-Vietnam) og USA, som ikke deltok fullt på linje med de andre. Hverken Syd-Vietnam eller USA undertegnet Geneve-avtalen. I stedet utarbeidet de separate "erklæringer". Sovjet-Unionen og Storbritannia delte formannsvervet på konferansen, og skulle overvåke at avtalen ble opprettholdt. De ni statene startet forhandlingene over KOREA-spørsmålet (26. april), og kom frem til det indo-chinesiske spørsmål 8. mai. Allerede 21 juli var avtalen ferdig.

DEN AMERIKANSKE ERKLÆRINGEN gikk ut på at USA ville respektere avtalen, forutsatt at signaturmaktene for fremtiden avholdt seg fra å true med, eller bruke, makt. Den antydte også at "enhver fornyelse av aggresjonen i strid med avtaler" ville bli betraktet "med alvorlig bekymring og som en alvorlig trusel mot internasjonal fred og sikkerhet", og at USA "ikke vil ta del i noen overenskomst som ville hindre" folkene i Vietnam i å avgjøre "sin egen fremtid".

Man kan altså si at USA og Syd-Vietnam bare forpliktet seg til å respektere avtalen dersom de makter som undertegnet den gjorde det samme. De to stater lovet ikke på noen måte å følge avtalen under alle omstendigheter. Deres løfte ble gjort avhengig av andres, først og fremst de kommunistiske makters ord om å respektere Geneve-avtalen. Når en eller flere parter bryter en avtale, er selve grunnlaget for et traktatforhold bortfalt.

Man kan spørre seg selv om årsaken til at USA og Syd-Vietnam nektet å underskrive Geneve-avtalen. Det er nu klart at de amerikanske observatører hadde liten tiltro til dens konklusjoner. Man betvilte at avtalen ville sikre en fredelig utvikling i Indo-China. Kommunistene hadde dessuten nylig gjort aggressive fremstøt i Europa og Korea. Den daværende utenriksminister Foster LULLES ante uråd og sørget for at USA's egen utgangsstilling var best mulig, ifall kommuniststatene ikke respekterte sine egne ord.

Utviklingen senere har til fulle vist at USA's holdning var frem-synt og realistisk. Idag kan man slå fast at Vietnams Demokratiske Republikk, den nord-vietnamesiske diktaturstat, brøt Geneve-avtalen i alle dens spesifikasjoner - militære regulerin-ger, behandlingen av sivilbefolkningen og hjelp til interne under-gravningsbestrebelse i Syd - før blekket var tørt. De som idag angriper USA for å bryte Geneve-avtalen, gjør det til tross for at de siste fire amerikanske presidenter bare gjør det landet har forpliktet seg til, i følge den samme avtale.

Geneve-avtalen i seg selv er langt fra fullkommen. Den kom i stand etter fransk press og stort sett etter franske interesser. Frankrikes nederlag i Indo-China skjedde ikke i Dien Bien Phu, men i og omkring den franske Nasjonalforsamling. Statsminister MENDES-FRANCE kom til makten midt i juni måned, og satte sin stilling inn på å komme til fred i Indo-China innen 21. juli. Franskmennene var på dette tidspunkt inderlig lei av de hyppige regjeringsskrisene under sin Fjerde republikk og var villige til å betale en høy pris for indre politisk stabilitet, som landet så sårt trengte.

Siden Indo-China dengang ennå var et fransk kolonianliggende, fant de andre vestlige land ingen grunn til å sette seg avgjørende imot det franske standpunkt. Og slik ble det. Geneve-avtalen ble en diplomatisk seier for Øst - og er i seg selv et bevis for regelen som sier at kommunistene aldri gir fra seg ved forhandlingsbordet områder de først har vunnet på slagmarken. Geneve-avtalens bestemmelser gav Nord-Vietnam anledning til, uhindret og løfterikt, å utsette nabostatene for infiltrasjon, undergravning og direkte erobring.

Avtalens 134 ARTIKLER behandler 5 HOVEDTEMAER: I - Våpenstillstand, II - Omgruppering av militære styrker og behandlingen av sivilbefolkningen i de to soner, III - Militær bistand etter våpenstillstanden, IV - Valg, og V - Internasjonal overvåkning til å garantere de første fire punkter.

I. VÅPENSTILLSTANDEN:

Vestmaktene ønsket å komme overens om våpenstillstand før de rent politiske spørsmål ble tatt opp. Kommunistene ønsket å se dette i sammenheng - og vant, først og fremst fordi deres utgangsstilling her var gunstigst, siden krigen på dette tidspunkt gikk imot franskmennene (- Dien Bien Phu falt 8. mai, samme dag Geneve-konferansen nådde frem til Indo-China på dagsordenen). Derimot måtte Viet Minh-delegasjonen fra Hanoi gi seg i spørsmålet om de kommunistiske geriljastyrker i Laos og Kambodsja skulle ha status som forhandlingspartnere (i egenskap av "nasjonale frigjøringsbevegelser - kjenner man teknikken igjen - ?)

Våpenstillstandsartiklene forbød gjenopptagelse av fiendtlighetene (CMD. 9239, Vietnam, Artikkel 10, 19 og 24), og refererte til "væpnede styrker" og "regulære tropper", uten at "irregulære tropper" - dvs. geriljastyrker uttrykkelig er nevnt, og kommunistene har ved enkelte anledninger forsøkt å gjøre et nummer av dette, men det er klart at våpenstillstand er våpenstillstand, og burde overskygge slike detaljer.

Tilbaketrekningen av tropper i Vietnam, inkludert utstyr og forsyninger, skulle fullføres innen 300 dager (CMD. 9239, Vietnam, Artikkel 15). Denne skulle finne sted uten forhindringer, ødeleggelser eller sabotasje på noen offentlig eiendom og uten skade for sivilbefolkningen.

Allerede her brøt Viet Minh (senere Viet Cong)-styrkene flere artikler. Mens kommuniststyrkene trakk seg nordover, ødela de adskillig eiendom, plyndret, utøvte sabotasje på veier, jernbaner og andre kommunikasjoner, og - ikke minst - systematisk ødeleggelse eller tyveri av arkiver, dokumenter og matrikkel-papirer for bøndernes eiendommer i den nordlige del av Syd-Vietnam, samt kidnapping av eller mord på lokale tjenestemenn.

Likevel var dette bare bagateller mot de grusomheter gerilja-styrkene, som ble etterlatt i Syd, senere gjorde seg skyldige i.

Like etter at Geneve-avtalen var undertegnet, lovet Ho Chi Minh offentlig at han ville sørge for gjenforening mellom Nord- og Syd-Vietnam. I og for seg var det intet klanderverdigg i et slikt løfte. Både vietnameserne, koreanerne og tyskerne har gjenforening som mål. Det som er viktig i denne forbindelse, er de metoder som tas i bruk for å nå målet.

I 1955 ble de "irregulære" troppene som Ho Chi Minh ikke hadde tatt med seg nordover, organisert i en såkalt "frigjøringshær", og startet opp sine terrorist- og kidnappingsoperasjoner mot den syd-vietnamesiske stat. Allerede i 1956 var flere områder i Syd-Vietnam i Vietcong-terroristenes hender. Besøkende, som ville se resultatene av det medisinske og sosiale velferdsarbeidet i Mekong-deltaet eller i de landsbyer som hovedsaklig bestod av flyktninger fra Nord (Cai San), måtte ha militær eskorte. Vietnam-krigen var allerede begynt.

Vietcong-styrkene opptrådte dengang under forskjellige forkladninger, som "Den Patriotiske Front", "Enhetsfronten" eller "Fedrelandsfronten". Antallet var først ikke stort, overslagene varierer mellom 5 og 10 000 geriljasoldater som stod til disposisjon for iverksettelsen av Ho Chi Minhs planer om "gjenforening" på kommunistiske premisser.

II. OMGRUPPERING OG BEHANDLING AV BEFOLKNINGEN:

Kommunistenes mål under forhandlingene var å få istand store omgrupperings- og samlingsområder som kunne kontrolleres av deres egne styrker. Vestmaktene var ikke enige seg i mellom på dette punkt. De visste egentlig ikke hva de ønsket. Kambodsja ante hva Ho Chi Minh var ute etter og sørget for at landet ikke ble noe omgrupperings-område, bare tilbaketrekningsplass.

Så forutseende var ikke Laos. De nordlige og nordøstlige provinser her ble forlangt, nærmest som et prutningsmonn, og avtalen kom til å gjelde de deler av landet som grenset til China og Nord-Vietnam. Dette punkt ble ytterligere fastslått i Geneve-avtalen av 1962, om Laos.

Hver av partene lovet å avholde seg fra "represalier eller diskriminering mot noen person eller organisasjon på grunn av deres handlinger under fiendtlighetene, og å sikre demokratiske friheter" (CMD. 9239, Artikkel 14c). Dette punkt ble utnyttet av kommunistene mot Diem-regjeringen, da Syd-Vietnam for sin egen sikkerhets skyld startet opp kampanjer mot elementer i "frigjøringshæren" i 1955. Samtidig brukte Nord-Vietnam terror, mord og undertrykkelse for å utviske avvikende, antikommunistiske ledere i Nord. Det er her en VIKTIG FORSKJELL mellom de to staters politikk: Det kommunistiske Nord undertrykket sivile, anti-kommunistiske grupper og enkeltpersoner på et tidspunkt da den nord-vietnamesiske stat var fast etablert etter kommunistisk oppskrift, og uten at der forelå noen ytre trusel mot staten, f. eks. invasjonsplaner sydfra.

Den syd-vietnamesiske regjering, derimot, forsøkte å beskytte sivilbefolkningen mot en terrorvirksomhet som var dirigert fra den annen sone og som foregikk i strid med de inngåtte avtaler.

IFØLGE ARTIKKEL 14 d SKULLE BEFOLKNINGEN I DE TO SONER UNDER OMGRUPPERINGSTIDEN (300 DAGER) HA FULL ANLEDNING TIL Å VELGE HVOR MAN ØNSKET Å SLÅ SEG NED. Denne overgangstiden ble senere utvidet til 25. juli, 1955. Da denne dag opprant, hadde 861.000 personer forlatt Nord-Vietnam for å slå seg ned i Syd. Bare 5.000 hadde bedt om å få flytte nordover. I tillegg til det siste tallet må man legge til ca. 100.000 personer, militære enheter, som forlot Syd-Vietnam i følge omgrupperingsavtalen.

Denne ÅPENBARE DEMONSTRASJON av befolkningens syn på de to typer statssystemer førte til at Nord-Vietnam innførte restriksjoner og brutale avstraffelser av dem som forsøkte å flytte til Syd-Vietnam. Summariske arrestasjoner, forbud mot å flytte, "show trials" mot dem som ledet utvandringen, henrettelser og diskriminering skulle skremme befolkningen til å bli der den var.

DEN INTERNASJONALE KONTROLLKOMMISJONEN MOTTOK FØR FRISTENS UTLØP CA. 95.000 ANSØKNINGER (i tillegg til de 861.000) OM UTVANDRING FRA NORD TIL SYD. KOMMISJONEN KUNNE INTET GJØRE FOR Å FÅ NORD-VIETNAM TIL Å RESPEKTERE INNGÅTTE TRAKTATER - EN ÅPENBAR SVAKHET I HELE GENEVE-AVTALEN. DE 95.000 FIKK ALDRI ANLEDNING TIL Å FORLATE NORD-VIETNAM.

III. MILITÆR ASSISTANSE:

Artiklene 16-19 (Vietnam) forbød "øket militærpersonell", nye krigsmaterialer, nye baser og fremmed-kontrollerte baser. Men disse artikler var enten ikke nærmere definert, eller de var tvetydige. Militære rotasjonsordninger, erstatning av krigsmateriell osv. var tillatt, under inspeksjon. Men inspeksjonsgruppene fikk ikke lov til å funksjonere i bestemte, avgrensede sikkerhetssoner nær den chinesiske grensen. Og skjønt de amerikanske militære rådgivere erstattet, (ikke kom i tillegg til) de tidligere franske efter 1955-56, hevdet Nord-Vietnam at disse var i strid med avtalen, på samme tid som Ho Chi Minhs styrker ble forøket med såvel chinesiske som sovjetiske våpen og rådgivere, og samtidig med at Vietcong-styrkene i Syd-Vietnam fikk betraktelige forsterkninger.

Avtalen sa intet om størrelsen på de nasjonale hærstyrker, lokal våpenproduksjon eller andre sider ved et krigspotensial, som ville vært egnet til å true den annen parts sikkerhet.

IV. V A L G :

Under forhandlingene hevdet Vestmaktene at valg burde finne sted, når orden og sikkerhet var etablert. Sovjet foreslo valg innen ett år. Mendes-France gav efter, - Vestmaktene fulgte, og resultatet ble at valg skulle avholdes innen juli, 1956. Franskmennene gikk her med på en avtale som man i fremtiden ikke hadde hverken rett eller makt til å tvinge igjennom - om det skulle bli nødvendig.

Syd-Vietnam selv inntok det standpunkt at man bare ville gå med på valg dersom landet ikke ble delt, og dersom FN ville overvåke dem, "for å sikre at valgene fant sted i frihet og uten forfalskninger".

DISSE BETINGELSER BLE ALDRI INNFRIDD, OG INNEN 1956 VAR DE KOMMUNISTISKE ORGANER FOR UNDERTRYKKELSE OG ENSRETTING KOMMET SÅ LANGT I NORD, AT FRIE VALG I BEGGE LANDSDELER VAR UMULIG.

Dette punkt er viktig, fordi det kan virke som om Syd-Vietnam her har bruddt Geneve-avtalen (som landet forøvrig altså ikke undertegnet). Imidlertid må man huske at landet gjorde sine forpliktelser betinget av at den annen part overholdt sine, og Nord-Vietnam nektet frie valg i sin landsdel.

V. DEN INTERNASJONALE KONTROLL- OG OVERVÅKNINGSKOMMISSJON (ICC):

Artikkel 34 (Vietnam) sørget for etableringen av ICC, hvis sammensetning ble et kompromiss: INDIA (formann), CANADA og POLEN. ICC skulle sørge for kontroll og overvåkning av de fire forutgående punkter. Den skulle opprette faste og mobile inspeksjonsteam. Dersom disse inspeksjonsgruppene ikke selv var istand til å bilegge episoder som oppstod, skulle de innrapportere dem til Kommisjonen. ICC hadde i følge Artikkel 41 rett til å avgjøre enkelte stridsspørsmål ved flertalls-votering, men avgjørelser som gjaldt "spørsmål angående avtalebrudd, eller trusler om brudd, som kan føre til gjenopptagelse av fiendtlighetene . . . må være enstemmige" (Artikkel 42). Dette var selvfølgelig kjernepunktet i hele overvåkningsideen, og her krevet man enstemmighet. Og ikke nok med det: Ethvert medlem av Kommisjonen kunne insistere på at et stridsspørsmål hørte inn under Artikkel 42, og ikke 41!

Resultatet kan man tenke seg. Til å overvåke freden i Indo-China fikk man en kommisjon som ikke hadde makt til å gjøre det den skulle gjøre. Dens offentliggjorte uttalelser kunne riktig nok påvirke en samlet "verdensopinion", men hva hjelper det, når bare den ene part i dette tilfelle trenger å ta hensyn til en slik opinion?

Polen brukte til enhver tid sin veto-rett mot tiltak som gikk kommunistene imot. I de få tilfeller hvor Kommisjonen ble enig om "anbefalinger", manglet den makt og myndighet til å sette anbefalingene ut i livet. Hvis en av Vietnams landsdeler nektet å følge en slik "anbefaling", var det intet annet å gjøre for ICC enn å innrapportere saken for Geneve-konferansens formenn: Storbritannia og Sovjet. Med Sovjet i formannsstolen hadde kommunistene et innebygget veto, som umuliggjorde ethvert konstruktivt tiltak.

Geneve-avtalen løste ikke problemene i Indo-China. Den var et forsøk, og fra Vestmaktenes side et ærlig ment forsøk. MEN FORSØKET HAR MISLYKKES, FØRST OG FREMST FORDI DEN ENE PART BENYTTET SEG AV AVTALENS UTILSTREKKELIGHET TIL Å INFILTRERE, UNDERGRAVE OG EROBRE EN FRI STAT, VED TERROR, SYSTEMATISK LIKVIDASJON, GERILJA, SABOTASJE, KIDNAPPING OG KONVENSJONELL ERCEBRINGSKRIG.

GENEVE-AVTALEN SLO FEIL FORDI DET VAR EN POLITISK LØSNING, BARE BASERT PÅ ALLES VELVILJE, UTEN MAKT TIL Å SØRGE FOR AT AVTALEN BLE OVERHOLDT. EN AVTALE AV DETTE SLAG ER INGENTING VERD, OG GIR BARE NORD-VIETNAM PUSTEROM TIL Å FORBEREDE NYE ANGREP.